

Samanatorul

Revistă Săptăminală

Sunt îngrijirea d-lor :

AUREL C. POPOVICI

PENTRU PARTEA POLITICĂ.

D. ANGHEL, ST. O. IOSIF, M. SADOVEANU, C. SANDU-ALDEA, ION SCURTU

PENTRU PARTEA LITERARĂ.

G. M. MURGOCI

PENTRU PARTEA ȘTIINȚIFICĂ.

Sumarul :

AUREL C. POPOVICI — Cluj (Carmatiile Naționalității. II).

R. MIREA — Din cartea iubirei (poezie).

E. A. — Gazda bună (după Paul Derouléde)

VASILE SAVEL. — Jurnalul unui sublocotenent de artilerie,
(fragment).

I. CORBEA. — Fetița poștarului (după C. Spitteler).

C. F. — Torquato Tasso (de Goethe; act. II, scena I).

G. I. LANGA. — Democrația petiționară (din viața publică).

CONST. S. SPIRESCU. — Trei virfuri de catarg (poezie).

Notițe bibliografice.

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :

B-dul ACADEMIEI No. 3. — Str. EDGAR QUINET No. 4.

BUCUREȘTI

EXEMPLARUL :

În țară . . . 20 bani

În străinătate 25 „

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară . . . 10 lei

În străinătate . 12 „

„MINERVA“
INSTITUT DE ARTE GRAFICE ȘI EDITURĂ
B-dul Academiei 3, — Edgar Quinet 4
BUCUREȘTI

A apărut :

BIBLIOTECA MINERVEI No. 1

Duduia

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Margareta

DE

Mihail Zadoveanu

PREȚUL 50 BANI

De vânzare la toate librăriile

SĂMĂNĂTORUL

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
B-dul Academiei, 3,
Strada Edgar Quinet, No. 4.
BUCUREȘTI

ABONAMENTUL ANUAL
În țară 10 lei
În străinătate 12 »

GARANȚIILE NAȚIONALITĂȚII

II.

E neapărat de datoria Statului a se îngriji ca poporul să nu fie nemulțumit. Și mai ales e de datoria lui a preveni din timp vre-o izbucnire violentă a nemulțumirii. Revoluțiile într'un Stat sunt semne de boală. Ele ne arată că Statul a fost timp îndelungat cîrmuit fără pricepere. Fie că și-a risipit cu ușurință suveranitatea, făcînd-o el însuș din una și nedespărțită, așa cum trebuie să fie, o prăfărie de poftes individuale, fie că a tolerat sau a încercat el însuș încălcarea și batjocura condițiilor fundamentale cari îi asigură dezvoltarea firească.

Cazul întîiu e mai cunoscut; cel de al doilea mai puțin. Să luăm o pildă. S'a scris mult despre principiul naționalităților, și s'ar mai putea scrie. Ajunge însă să ne întrebăm: ar fi existat și ar mai exista oare chestiuni de naționalitate, dacă anumite State și-ar fi înțeles datoria lor existențială de a respecta și mai ales de a nu vătăma caracterul național al poporului său al diferitelor popoare de pe teritoriul lor? Caracter național înseamnă mai ales tipul intelectual și moral al unui popor. Aici intră limba, religia, felul lui particular de a concepe lumea și viața, tradițiile, credințele și moravurile lui. Aș mai fost și mai sunt State cari n'au înțeles că tocmai păstrarea intactă și respectarea scrupuloasă a acestor caractere naționale ale diferitelor lor populațiuni este o cheazășie pentru propria lor existență. Aș mai fost și mai sunt State, conduse de doctrinari năvalnici dar cu mintea în pruni, cari au crezut și mai cred că pot schimba în mod artificial aceste caractere. În aceste și numai în aceste State s'au ivit chestiuni de naționalitate ca tot atitea reacțiuni firești în contra unor nefirești intervențiuni, în contra unor legi și așezăminte puse în contradicțiune cu toată existența națională a populațiunii respective. Statele cari au dus acest intervenționism în ordinea morală

la extrem, căutînd a schimba în mod brusc fie religiunea, fie limba poporului, au ajuns mai curînd sau mai tîrziu la războaie civile, la propria lor slăbire și chiar disoluție. Doctrina și veleitățile de germanizare în Austria, de rusificare în Polonia rusească, în Principatele Dunărene, în Finlanda, de maghiarizare în Ungaria, ș. a., sunt pilde vii în zilele noastre.

În toate aceste State, nepotrivirea între legi și între firea popoarelor a fost și devine zilnic din ce în ce mai mult o primejdie pentru însăși existența lor. De ce nu s'aŭ pomenit asemenea zguduiri în Belgia, unde trăesc și astăzi două popoare, Valonii și Flamanzii, în bună pace, împreună? Pentrucă Statul a înțeles din timp că nu e interesul lui de a face din Flamanzi Valoni. Și intrucît el și astăzi mai lovește pe ici-colo în firea Flamanzilor, mai are și el incurcături. În Elveția, unde supt libertatea seculară și înțeleaptă, intrată adînc în moravuri, Germanii, Francezii și Italienii n'aŭ avut de suferit pe urma unor asemenea experimente de Stat, unde Germanii d. p. nici odată n'aŭ căutat a abuză de puterea lor spre a-i face pe Francezi și pe Italieni cu de-a sila Nemiți, n'a existat și nu există o chestie de naționalitate.

Apoi și în Statele naționale, în care «civilizarea» se face cu grăbire, fără nici o considerație la credințele, tradițiile și bunele moravuri și obiceiuri ale poporului, — politica aceasta de nivelare cu adevărat cosmopolită trebuie să producă exact aceleași roade funeste: o continuă slăbire a Statului prin o continuă împestrițare artificială a caracterului național al poporului. Diferența nu e decît de timp.

Statul trebuie — în prima linie în interesul propriei sale conservări — să dea poporului său popoarelor sale puțința de a trăi liber după geniul lor propriu, căci numai așa o populațiune și un Stat pot trăi fără zbuciumări catastrofale. Dar parcă aud obiecțiunea, foarte obișnuită astăzi, că doar Statele ar fi avînd datoria de a se îngriji, ele, de «fericirea» poporului. Ce e fericirea poporului? Ce e fie și numai fericirea omului? Iată un prim abis în care cade toată teoria Statului-tutelă. Și sint mai multe. Întreb: cum poate Statul să asigure fericirea a milioane de indivizi cu tot atîtea concepțiuni de fericire individuală? Eu sunt cumpărător și tu ești vînzător. Tu ceri un preț mare pe marfa ta, eu ofer un preț mic. Cum o să te ferească Statul pe tine, fericindu-mă pe mine, sau pe mine, fericindu-te pe tine? Nu vezi tu că amestecîndu-se el între noi, în asemenea chestiuni, el trebuie să ia asupra sa sau odiul celor de o seamă cu mine sau al celor de o seamă cu tine? Și cum relațiunile și afacerile se schimbă mereu, și Statul trebuie atuncî să se amestece mereu lovînd azi în

noi, mâne în voi, mereu în noi toți. Și noi toți în el, deși cu rindul. Dar surpindu-l pe el, trebuie să ne surpăm noi înșine. Nu ca indivizi, dar ca popor. Românul le știe toate acestea perfect, de aceea își bate el joc de naivii ce mereu cer să fie și griul scump și făina ieftină.

Dar atunci ce trebuie să facă Statul spre a nu nemulțumi poporul său popoarele sale? La aceasta răspund: Statul să nu facă exces de zel mai ales în o mulțime de chestii cari nu sînt treaba lui. Lucrul de căpetenie este: să acorde poporului său popoarelor sale libertatea de care au nevoie spre a se desvolta de la sine, în spiritul lor național, în conformitate cu trecutul lor, cu firea lor deosebită.

Nici un popor nu poate trăi numai cu legile Statului. De aceea, de cînd e lumea lume, și poporul face legi. Dar nu în parlamente, nu după învățătura lui Jean Jacques, nu cu voturi, cu discursuri împănate, nu din voință «suverană». Ci în luptă firească, zi de zi, oră cu oră. Aceste legi făcute de popor în curs de sute și mii de ani, singurele pe care el le poate face, sînt legile cele mai înțelepte. El nu le zice legi. Căci legea-i tare, legea-i crudă, nemilosă. Și ori-ce popor e și liberal de felul lui, cum e natura. Legile acestea le fac și în popor cei ce le pot face. El le numește obiceiurile pămîntului și moravuri. Și se ține de ele, cum se ține muntele de straturile sale milenare. Ele sînt viața lui. Pentru că ori-ce popor sănătos e conservator, mai ales conservator, tot ca firea, ca firea toată.

De aceea, toate legile sînt bune dacă se fac în continuă potrivire cu obiceiurile, tradițiile și moravurile bune ale poporului. Și toate sînt rele care le vatămă și zguduie pe acestea. Și sînt nenorocirea și moartea unui popor, dacă le sapă și le nimicesc.

Eu laud adesea înțelepciunea practică, din viață, a poporului român. Dar asta nu însemnează de loc, după cum ar conchide un om pripit în generalizări, că «prin urmare» poporul român e un adevărat «suveran», că poporul român e compus numai din filosofi morali și politici. Nu. Susțin că poporul e cu minte cită vreme e ținut în friu de bunele sale moravuri și obiceiuri. Dar moravurile bune și obiceiurile nu pornesc de la majoritatea unui popor, ci de la minoritatea lui cea înțeleaptă și cu autoritate. Nu majoritatea unui popor îi face poezia populară, legendele și basmele; nu majoritatea lui îi dă bune obiceiuri și moravuri și nu ea le toarnă în pilde adînci și în plastice proverbe, ci, ca pretutindene pe lume, așa și la noi, o infimă minoritate de poeți și de înțelepți. Așa trăesc și se dezvoltă, încet și bine, popoarele care simt că au o menire în lume.

Toate aceste maxime de înțelepciune, poporul, masele lui cele mari, nu le urmează pentru-că ar fi încîntat de ele. Cei convinși sînt

și în popor puțină. Marea mulțime ascultă de ele și le urmează nu din convingeri, nu din cauza nu știu cărui contract social, nu de bună voie, ci de «rușinea lumii», de teama de a nu se face de rîs.

Nu «voința» conștientă, nu «suveranitatea» poporului, ci *rușinea de oameni și frica de legi*, moravurile și legile, fac posibilă viața unui Stat, viața unei națiuni. Și după cum sentimentul de rușine al caracterului integru e o potență mult mai morală decît frica păcătoșului laș, astfel și moravurile sînt mult mai importante decît legile. Moravurile bune sînt un fel de elemente aristocratice în viața unui popor, iar legile un fel de democrație: parte cesaristă, parte radicală, bune numai în cazul că rezumă și sistematizează pe cele dintîi. Legi străine de moravuri, copiate cu grămada, dar fără nici un discernămint mai profund, de la străini, sînt ca jobenul și ca fracul pe trupul Hara-pului simandicos, desculț și fără cămașă.

Cine tinde a fericii cu asemenea «cultură» o națiune? Numai oameni fără experiență, fără înțelegere suficientă pentru învățăturile istoriei și ale științei, adesea naturi entuziaste, chiar nobile, dar amăgite de teorii sofiste, de filantropie naivă într'un domeniu de activitate, unde natura, înțelegerea ei și a roadelor ei sînt totul. Unde nu încap o «confeccionare» de legi pe baza a fel de fel de teorii abstracte, ci numai o potrivire de legi la trebuințe reale, izvorite din moravuri existente, la viață, nu la vis, la realitate, nu la «situațiunea politică» din închipuirea politicianilor străini de popor.

Legile bune nu se «confeccionază». Căci nu sînt mărfuri de cumpărat sau de vînzare. Și mai puțin încă ciștiguri de loterie de prin cele iarmaroace din străini. Unde Neamțul ba înghite săbii și nu moare, ba mănîncă foc și scuipă galbeni și unde Franțuzul scoate panglici, teorii și alte alea, ba din urechi, ba din călcîie, ba din ceafă. Lucru mare, dar minciună. Numai tonții își [pierd vremea căscînd gura la panorame și comedii, cercînd mereu cum ar putea și ei să scoată «galbeni» din căciulă. Căci galbenii cei adevărați, cei buni, se scot din muncă, după cum e munca, după om, nu din ficțiunii și boscării politice. Iar omul cuminte știe că tot natul după cum își gătește, așa prînzește.

Iar Românul adevărat nu cere stele fripte și smochine rupte din pomii Rusalimului. Căci el știe prea bine că «omul muncitor, de mălăi nu duce dor», și nu așteaptă, ca cei domni cu mintea săltăreață, ca toți copacii să facă flori, muștele miere și trîntorii roi.

Legile se dau. Din viață la viață, din popor poporului, din moravuri se dau legi. Rar din legi moravuri. De dat, Statul le dă. Dar el trebuie să știe cînd moravurile dau rod. E treaba lui să deose-

bească rodul bun de cel stricat, griul de neghină, hrana de otravă. Iar Statul nu-î grăbit. Poporul e natură plină, o seculară întrupare de energii vitale. Și natura n'are grabă. Nicî o grabă! Numai omul nătărău, individul, «insul» cel cu ochii în stele, cînd e leneș, cînd pripit. Nu-î mirare că o duce tot din gropi în gropi.

Statul nu-î grăbit. Căci nu-î școlar ce dă examen. N'are să dea examen de «cultură». Nimănuî. Statul e stăpîn. Stăpîn născut iar nu făcut. Menirea lui? Menirea lui, ca și a națiunii însăși, e să trăească! Intiiu și intiiu și mai presus de toate: să trăiască! Căci numai trăind, el poate prospera. Încet, cu continuitate, cu cumpăt și astfel sigur. Aceasta e concepția patriotică, naționalistă, impersonală. E un patriotism fără condiții, fără rezerve, fără motivații mercantile. Individul democrat însă are altă concepție: pentru el Statul e o asociație vremelnică cu caracter comercial. O societate pe acțiuni pentru exploatarea «chestiilor economice».

Dacă ascultă de teoriile individului și ale tovarășilor săi, Statul-Asociație poate conta la oarecare toleranță din partea lor, de azi pe miine. Iar dacă nu poate asculta de ele, individul «democrat» trece în opoziție, chiar într'o opoziție cosmopolită, și lucrează în mod conștient și criminal la dărîmarea Statului său, a națiunii sale, a patriei sale.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Toți acești democrați «sociali» cer Statului ceea ce nu i se poate cere: să le facă el fericirea individuală. Dar fericirea individuală e treaba individului, iar nu a Statului. De aceea toți cei ce nu pătrund în adîncimea acestui adevăr, nu vor putea nicî odată face politică națională; ei nu pot face vrînd, nevrînd, decît politică cosmopolită. Pe cît e de impersonală și plină de abnegațiune cea dintîiu, pe atît e de egoistă și de arivistă cea de a doua.

Menirea Statului e să ferească viața, personalitatea unui popor și să păzească cîmpia lui și gloria lui de atingeri. Și gloria lui, floarea mîndră a vieții lui. «Cu pace și onor». Da. Dar cu mintea în cap și arma în mîni! Nu cu palavre! Cu gînd și grije nu numai la prezent ci și la viitor. Mai ales la viitor. Căci oamenii trebuie să moară, Statul însă, națiunea trebuie să trăească. Și azi și mîini și în vecii vecilor.

«Cu pace și onor». Firește. Dar cu flăcăii viteji, cu suflet pentru neam și țară. Cu oameni oțeliți la muncă și la viață materială simplă. Nu cu cei ce trăesc pentru trup și văd lumea în pîntece. Ci cu cei ce fac din trup sluga sufletului lor. Cari din moși-strămoși au învățat să înfrunte bărbătește valorile vieții. Pe viață și pe moarte. Nu cu tineri ofiliți de desfriu în floarea virstei, nicî cu țărani amăgiți de

făgădueli fantastice și slăbănogiți de biberonul apătos, sărăcăcios și înăcrit al Statului. Căci, tot vorba Romînilui, e rău de cel ce așteaptă de la mina altuia; căci din pumni străini nu te sature nici cînd bei apă.

«Cu pace și onor». De sigur. Dar cu ochii în patru. Nu numai peste hotare ci și în lăuntrul lor. Veghînd mereu ca ordinea și pacinica dezvoltare să nu fie tulburate de uneltiri facțioase. Și mai ales ca supunerea la legi să fie obștească. Nici un popor nu așteaptă să-î cază drepturi și plăcinte din nouriile unor simple poftes «suverane». Căci popor e cel ce luptă și muncește după bunele moravuri din străbuni. Restu-î plebe, scursătură, nu popor. Căci nu există popoare cerșetoare. În Europa doar Țigani. Poporul nu vrea milă, nici pomană, căci e mîndru. Poporul cere lege. Lege tare, neîndurată. Dar lege pentru toți. Legi de oțel, nu legi de ceară. E de datoria Statului ca așa să fie, căci Statul fără asemenea legi e ca gardul fără proptele.

Poporul cere judecători cu cumpăna dreptății în mîni, nu cu sacul fără fund. Judecători cu înțelepciune și tărie. Nu sofiști și slugi ai plutocrației cosmopolite, «democratice» care a luat locul vechilor boeri cu dor de țară și cu suflet creștinesc pentru țărani. Judecători cu viață simplă, cu poftes în cuiu; nebiruiți de dușmani, nici de prieteni; biruiți numai de puterea legii. Poporul nu cere dreptate din teorii, ci din legi pozitive și din vechi moravuri. Dreptate săpată în granit, nu învăluită în frazeologii la modă. Statul nu-î dădacă la copii. Dar e paznic în grădine de popoare, paznic de gospodării. Iar grădina-î după cum e munca, după lucrători. Și așa-î și casa omului. După lucrători și trebuințele lor reale, nu după cele vecinic sugerate de cîrpaci politici și de codași pe cit de leneși pe atit de cerșetori.

Legi, dar, din bunele moravuri și obiceiuri, din trebuințele reale ale poporului. Ca tot moravuri și obiceiuri bune să poată răsări din ele. Ca nouile trebuințe să se lege de cele din trecut.

Și mai ales mai rar cu legile noi și mai des cu aplicarea celor existente. Căci legile bune nu se fac de azi pe mîine, ci încet, foarte încet, cu trăgăneală de ani de zile, și chiar de zeci de ani, și după discuții și lupte serioase și amendamente chibzuite timp îndelungat, nu improvizate în cite-va minute. Numai așa poate și poporul să ia încet-încet cunoștința de legile noi, să se orienteze din vreme, să se aleagă cu un progres real. Vorba lui sceptică: «schimbarea Domnilor, bucuria nerozilor» — se referă tocmai la schimbarea legilor și a instituțiilor în mod pripit. Ceî ce tot reformează, de fapt diformează un popor, zbuciumîndu-î și fărîmîndu-î toată lumea sa de simțire și de gîndire.

Nu de geaba se ferește poporul de «venetici». Apoi ideile și așezămintele cu totul străine de felul lui de viață, de firea lui întregă, mai ales introduse deodată și mereu-mereu, neconținut, în sinul său au pentru el exact caracterul veneticului străin de popor. Venetici sînt pretutindenii. Dar sînt de regulă puțini, picături străine într'o mare. Se fac și ei cu vremea o apă. Inșă legi — *sit venia verbo* — venetice, numeroase și tot mai numeroase sînt curențe, rîuri și păriuri de elemente disolvante, de otrăvuri pentru viața națională a unui popor. Apoi se poate ceva mai anti-național ca teoriile despre suveranitatea poporului, despre egalitatea socială, despre împărțirea moșiilor, despre sufragiul universal etc. etc? Că multă lume din popor începe de la o vreme să prinză gust peniru asemenea mode politice străine, nu încape îndoială. E o veche experiență a poporului că merele cele putrede strică pe cele bune fără ca vreodată cele bune să poată drege pe cele stricate.

Politica în ziua de azi e cea mai ușoară și, pentru mulți, cea mai rentabilă meserie. Căci ea a ajuns o simplă chestie de declamații, de voturi, de sforărie electorală. Aproape nimeni nu mai simte trebuința de a studia serios nevoile adevărate ale poporului, de a ține seamă de firea sa adevărată, de tradițiile și credințele, de moravurile și obiceiurile sale. Azi ori ce nulitate lărmuitoare și șireată poate determina curențe politice, poate da a d-sale personalisimă «ideie» drept politică directivă unei întregi națiuni. Căci azi «voinea» poporului nu mai face nimănui vre-o bătaie de cap. E lucrul cel mai simplu din lume: o vorbă goală. Și cită lume cum se cade nu așteaptă să-și umple banița cu vorbe! De aceea mai toate legile se aduc, fără nici un studiu serios, în contra intereselor permanente ale națiunii. Adesea însă în interesul «bine priceput» al politicianilor mai «șmecheri» și mai limbuți. Apoi n'are dreptate Românul cînd zice: «mai bine cu muți de cit cu limbuți»? AUREL C. POPOVICI.

DIN CARTEA IUBIREI

*Azi cade 'ncet amurgul întomnărei
 Invăluind cuprinsurile firii,
 Și 'n zvonul trist al frunzelor uscate
 Iși scutură podoaba trandafirii;
 Eu azi deschid a inimei comoară
 Și ca 'ntr'o carte veche și uitată
 Citesc în ea un basm de-odinioară,
 Un basm frumos cum n'a mai fost vre-o-dată ...*

Ca printr'un vis icoana ta duioasă
 Din cadrul vremei blînd se desfăşoară,
 Te văd venind micuţă şi cuminte
 În calea mea supt cerul cald de vară ;
 Si 'n noaptea vieţii mele 'ntunecate
 Ai fost ca răsărîrea unei stele
 Pe cerul meu lipsit de strălucire,
 Dînd farmec sfînt copilăriei mele.

Ce clar se desluşeşte-acum în minte
 Povestea blînd-a zilelor de vară,
 Când înotam cuprinşi de fericire
 Prin holdele de grîu şi de secară ;
 Cînd amîndoi ne făuream iluzii,
 Şi ne făceam atîtea miî de planuri
 Cînd vom fi mari... şi 'mbrăţişaţi alături
 Dormeam la umbra snopilor din lanuri.

Cînd tu te 'mpodobeai cu flori şi fluturi
 De îmi părei o zîna din poveste.
 Şi mă 'ntrebam atuncia cu uimire :
 — Mai mîndră decît tine cine este ?
 Iar eu eram un făt-frumos din basme,
 Care venea la tine să te fure,
 Şi pe un cal cu aripî să te ducă
 Departe la castelul din pădure...

Cum ai zburat în prip-aceste toate
 Şi flori şi fluturi ai murit de-odată ;
 Cetatea mîndr-a visurilor noastre
 Pe veşnicie fost-a sfărîmată...
 Şi despărţiţi de-a soartei crudă mână,
 Noi ne-am pierdut în zarea tinereţii
 Ca două bărci plecate 'n largul mării —
 Să ne urmăm cărările vieţii.

De-atunci trecut-a vreme 'ndelungată,
 Şi cînd, tîrziu, ne întîlnirăm iarăşi,
 Nu mai eram copiii de-altădată,
 Cei mai nebuni şi cei mai dragi tovarăşi :
 Căci faţa ta era acuma pală
 Şi trupul tău uşor se mlădiase,
 Iar ochii tăi frumoşi ca doi luceferi
 O nouă strălucire căpătase...

Îți amintești de vrenile acelea
 Când ne plimbam pe-aleele pierdute ?
 Era o toamnă palidă și rece,
 Iar svonul trist al frunzelor căzute
 Părea un cânt duios de îngropare
 Ce sufletul și-acuma parcă-l poartă...
 În țintirimul primăverii vieții
 Am îngropat iubirea noastră moartă !

Și ca prin vis mi-aduc acum aminte
 De clipa trist-a despărțirii noastre,
 Plîngeați pe bolta nopții 'ndoliate
 Duișorii ochi ai stelelor albastre...
 Te-am urmărit în zarea depărtată
 Cum dispărea în tainica lumină ;
 De dorul tău a plîns atunci și vîntul,
 Ați plîns și toate florile 'n grădină.

O ! cite nopți de tainică veghere
 Și cite nopți de crudă insomnie
 N'am petrecut gîndindu-mă la tine,
 Iar raza dimineții viorie
 Ce tremura ușor pe-albastre geamuri
 Mă surprîndea cu pleoapele deschise...
 O ! Cite nopți de albă poezie
 Și cite nopți de basme și de vise !

Dar m'am trezit din lunga reverie
 Și-am înțeles tot rostul crudei soarte,
 Zburase toate visurile mele,
 Iar florile nădejdei mele moarte
 Se 'mprăstiau ca frunzele pălite;
 — Nu m'ai iubit!... o'nfelesesem bișe
 Și 'n jalea mea am vrut să spulber totul...
 Nimic nu-mi rămăsese de la tine.

Doar chipul tău, frumosul chip de inger,
 Plutea în noaptea gîndurilor mele,
 Eui ca un demon lacom de revoltă,
 Cu sufletul pornit spre fapte rele,
 Am vrut să-l zmulg din templul adorării
 Și să-l sfărîm cu mîinele 'nceștate,
 Dar n'am putut... și am rămas în umbră
 Cu brațele pe piept încrucișate.

Căci chipul tău de o blîndețe sfîntă
 Ca o icoană mi-apărea 'nainte.
 — O, te-am iubit!... De-aceia 'n ori-ce clipă
 Cu drag de tine mi-am adus amînte...
 Că nu am fost ursiți de o potrivă,
 De-aceea soarta nu ne-a fost unită :
 Cînd tu visai o lume-adevărată,
 Eu făuream o viață 'nchipuită.

Că te-am iubit, doar eu am fost de vină,
 Și singur eu am suferit durere.
 Norocul meu a fost ca a scînteie,
 Ca raza unei stele efemere...
 Iar azi cînd tu te pierzi în întuneric
 Și-mi pari din ce în ce mai depărtată,
 Eu îmi aștept suprema mîngîiere :
 Uitarea ta e singura-mă răsplată !

A. MIREA.

GAZDA BUŢĂ

(după PAUL DEROUËDE)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Mamii.

Ce faci, măicuță, la cămin ?
 Și-așa-î destul de cald ; hai, vin'
 Aci ! La foc nu mai lua seamă.
 Păstrează-ți lemnul, bună mamă !
 Nu mai mi-e frig și m'am uscat —
 Dar ea nu vrea să mă asculte
 Ci lemne 'n foc azvîrle multe :
 — «Hai, încălzește-te, soldat !»

II.

Măicuță, foame n'am de fel.
 Păstrează-ți vinul și-ăst purcel.
 Băuî la cort o supă, lasă !
 Hai, ia ștergarul de pe masă,
 Căci pentru mine-î prea bogat —
 Dar pot vorbi eu pînă miine,
 Ea-mi toarnă vin, îmi taie pîine :
 — «Hai, vin' să te 'ntărești, soldat».

III.

Dar patul pentru cine-l faci?
 Ba, zăă, măicuță, știi că-mi plăci?
 Ai paie 'n staul, — pentru cine?
 Acolo 'mi fac un pat cât mine,
 Și voi dormi ca împărat.
 Dar ea din ce-i al ei nu iese,
 Pune-așternut fără să-i pese:
 — «Hai, culcă-te aci, soldat.»

IV.

Sosi plecarea-a doua zi.
 Adio-acum! Dar ce-i aci?
 Mai grea ca ieri e-a mea desagă
 Ah! bună gazdă!, maică dragă,
 De ce atîi m'ai răsfătat?
 Ș'atuncea buna mea bătrînă
 Priu lacrămî și surîș ingîină:
 — «Ca tine-am un flăcău soldat.»

E. A.

JURNALUL UNUI SUB-LOCOTENENT DE ARTILERIE

FRAGMENT

3 Iulie. — Sint gata de plecare. Trebuie să mă grăbesc. Zilele trec prea repede, concediul mi-se isprăvește și am încă atîtea de făcut pînă la începerea serviciului regulat.

Iată-mă în tren. În trenul care duce spre Moldova nu întîlnesc nici o figură cunoscută. M'am așezat într'un colț al vagonului și am lăsat în jos geamul ca să mă bată vîntul, să mă răcorească puțin, să-mi pot aduna gîndurile. Rămăsese numai un loc neocupat. În fața mea un comis-voiajor se pregătește de dormit. Își scoate gulerul, cravata, își pune o scufie în cap, își scoate ghetetele, și după ce-și pune cu băgare de seamă capul lui plin de planuri pe perina ce-o poartă totdeauna aceste ființe, își aprinde liniștit o țigară comercială. La Chitila se urcă în cupeul în care mă aflam un preot bătrîn. Părea trist. Ceru loc pe care i-l oferii. Comisionarul din fața mea sforăia. Preotul, după ce-și scoase potcapul, își netezi barba lui albă și frumoasă, scoase un oftat ușor și începu să privească pe

fereastra vagonului. Era lună. În lumina melancolică cîmpurile se desfășurau la infinit. Cînd și cînd în depărtări se zăreau căsuțe albe, mici, tupilate supt pomii încărecați de frunze. Apoi iar urma linia albă a drumului, iar adiaș pe șesurile întinse sămănături frumoase. Ritmul roților apăsa greu asupra mea. În totdeauna, de cîte ori am călătorit cu trenul, mișcarea roților m'a impresionat în chip deosebit. Părea că ele povestesc zbuциumările mele. Dar acumă nu avea ce să mă intristeze... Și totuși mișcarea monotonă a roților îmi fixa gîndul asupra unui singur punct, fără să mă pot gîndi la alt-ceva. Preotul oftă iarăși, oftă adînc, și-și duse mîna lui pe supt gene, frecîndu-și ochii lui negri, blînzi. Și pe el îl chinuște mișcarea asta monotonă a roților! Nu puteam dormi, cu toate c'aș fi vrut să pot ațipi o clipă. Preotul se uita mereu pe geam cu privire fixă, numai comisionarul sforăia, și se întoarse pe cealaltă parte. Preotul rupse tăcerea: «Nici dumneata, tinere, nu poți dormi! Te învăluie gîndurile. Se cunoaște că ești ofițer nou... Nici eu nu pot dormi. Trec nopți una după alta, fără să pot închide ochii... da eu cînd oî adormi, apoi am să dorm de-al binelea, n'am să mă mai deștept nici odată. Nevastă n'am: a luat-o Dumnezeu. Am rămas numai cu băeții. Cel mai mare-î maior, și cei doi de pe urmă, aceia 's niște ticăloși. Ce n'am făcut să-î scot și pe ei oameni?... n'a fost chip. Unul îmi mîncă zilele acasă, și celălalt credeam că iese ofițer anul acesta; trebuia să iasă, aș! unde s'a putut, i-aș trebuit bani, și-a furat noaptea bani din pupitrul unui camarad al său și-a fost prins de ofițerul de serviciu; dar trebuie să știi dumneata... Acumă mă întorc de la el; am fost să-l văd și l'am văzut. Un rău! Cînd a dat cu ochii de mine, cî și cum ar fi văzut un lemn înaintea lui; aștepta par'că să mă vadă plecat; și-am plecat fără să-î las un ban; m'am îndepărtat puțin, dar mi-a strigat sălbatic în urmă, de par'că voia să mă omoare: «Tu, tată, de ce veniși pin' aici, dacă nu-mi lași un ban de cheltuială?» Atunci am scos cu grabă banii ce-î pregătisem, căci voiam să-î iert greșeala, credeam c'acela a fost un moment de nebunie la dînsul, și i-am dat doi poli, și i-a luat fără să-mi mulțumească, plecînd între soldați, după-ce mi-a dat în grijă să-î mai trimit cînd mi-o scrie. Mai bine-l strîngea Dumnezeu de mic, că și-așa se chinuște degeaba pe lume.

Apoi preotul tăcu, urmărind nemișcat cîmpia imensă, chinuit de nenorocirea ce i-a venit la bătrîneță, sugestionat de monotonul ritm al roților care-î țintuia în inimă cu nespūsă putere durerea sa.

.....
 Înaintea ochilor mei cerul împurpurat de jur împrejur. Ziua de vară se deschidea mare, toată dintr'odată, în toată puterea ei, prevestind căldura ce avea să-î urmeze. Pe cîmpiile largi griul își tremura spicul galben, copt, în valuri liniștite, supt ușoara adiere a vîntului de dimineată. Țăranii apăreau mici în depărtări, și mulți, ca niște furnici muncitoare în griul ce-l legașu brațele lor vînjoase de trudă. Trenul spinteca sălbatic văzduhul... Incepură a se desfășura și cîmpiile frumoase ale Moldovei, brăzdate de apele lor limpezi ce scîntee în apusuri mistuitoare... Iată Pașcanii, unde întîlnesc figuri cunoscute care mă felicită, și trenul pornește mai departe alergînd, nu atît

pe cât aş fi dorit, acolo unde eram aşteptat. Trec stațiile mici și odată cu ora care înaintează, mă cuprinde o ușoară emoție, gândurile străbat într-o clipă ani care mă arată mic, vesel, neînsemnat, agățându-mă de scara trenului în timpul manevrării în gară, apoi mă văd mai mare, și văd pe tatăl meu care aștepta așa de mult ceasul acesta și care n'o să mă mai vadă nici-odată... De după coline zăresc orașul împrăștiat, strălucindu-i acoperișurile în lumina soarelui. Odată cu încetenirea mersului trenului inima-mi bate tot mai tare, să mă zdrobească, și în trecere prin fața peronului, printre lacrimi zăresc pe mama, surorile vesele fluturând batistele, lumea curioasă uitându-se la ele. Trenul se oprește și toate dau năvală în vagon, acoperindu-mă cu săruturile lor prietenești, stropindu-mă cu lacrimi de bucurie.

4 Iulie. — Iată-mă singur, să mă pot gândi la cele petrecute de erî pînă astăzi. Ce veselie, ce risete în trăsura de la gară pînă acasă! Numai mama își ștergea pe furiș cîte o lacrimă, pe cînd surorile îmi puneau tot felul de întrebări, gîdilindu-mi urechile cu rîsul lor sonor. Cîte lucruri nu spuneau ele, care în alte ocazii mi s'ar fi părut banalități! Acuma nu. Vorbele astea ușoare spuse cu sinceritate ascundeau îndărătul lor un sentiment puternic, pe care-l simțeam destul de bine, căruia nu-i ajungeau vorbele, îi trebuia rîsul argintiu al surorilor, lacrimile pe furiș ale mamei, bucuria mea de a mă simți între ai mei, de a revedea locuri și oameni ce-mi erau atît de dragi. Iată și casa! Cînd am văzut-o, atunci am simțit cît de puternică e legătura între mine și căsuța aceasta cu pereții albi, în care am crescut și care stă ca mărturie la durerile și bucuriile familiei noastre... Dar bucuria cea mare a fost cînd am văzut în prag pe moșul Petrică îmbrăcat în haina lui de veteran cu medaliile la rînd pe piept. Numai atunci am simțit în mine o puternică zguduitură, și înmărmurit rămăsei pe loc privind pieptul acoperit cu medalii, haina de altă-dată, omul înalt, voinic, cu toată greutatea vrstei sale ce i-o încununa părul argintiu, mustața ușor răsucită. Am avut o viziune în fața acestui om! O generație întreagă îmi vorbea... Trebuia să cad în genunchi înaintea acestui om...:

Moșul Petrică înțelese gândurile ce mă chinuiau în acel moment. Părea mulțumit. Apoi mă sărută părintește pe frunte și intrarăm în casă, în odaia unde era pregătită masa. Maria 'mi luă chipiul, și-l puse repede în cap, alergînd la oglindă; Victorina își încinsese sabia. Pe amîndouă le cuprinse o bucurie nebună. Mama le certă cu bunătate. În casă era un adevărat entuziasm, și în aceste manifestări de bucurie ne așezarăm la dejunul care era gătit cu atenție. Eram servit întiiul și am protestat. Mă gîndeam la cîte privațiuni nu s'a expus biata mamă ca să poată da o masă așa de luxoasă pentru mine, ca să sărbătorească venirea mea în chip deosebit.

Sfîrșitul dejunului m'a impresionat pînă la lacrimă. Mama scoate ceasul de aur pe care-l purta tata și un inel din degetul ei, și mi le dădu, dorindu-mi ani mulți și carieră strălucită; apoi mă sărută îndelung, lăsînd să curgă lacrimi pe obrazul meu. În urmă Maria îmi dete o duzină de batiste cu monograma mea, lucrute de mîna ei, Victorina îmi dădu un «sachet» frumos brodat, băeții o călimară cu toate accesoriile. Apoi am simțit o mare durere:

Moș Petrică se sculă, drept, în picioare, galbin la față și tremura ca frunza, vru să vorbească, însă nu putu de lacrimi... Urmă o clipă de adîncă tăcere, toți așteptînd vorba bunului moș Petrică. După ce se liniști puțin, vorbi, dureros, cu voce stinsă: «Iubite Romulus! M'am gîndit și eu să-ți fac un dar, acuma cînd ai eșit ofițer. Am căutat prin lăzi ce le uitasem cu vremea, dar n'am găsit nimica. Atîta mi-a mai rămas! — și duse dreapta pe pieptul acoperit de vitejie — atîta!... pe astea nu mi le-aș putut răpi, dar s'au găsit destui cari să le batjocorească. Săracii, ce știu ei! N'am nimica... dar îți dau o sărutare a unui om ce și-a lipit odată buzele lui de oțelul cald al tunurilor... Ah! cum aș vrea să strecor în tine acea vigoare, singură care mi-a dat tărie să rezist! Cine știe, poate s'or schimba timpurile. Semne nu s'arată. Atîta mi-a mai rămas...» Și mă sărută îndelung, cuprinzîndu-mă în brațele lui. Pe urmă îmi dădu drumul și începu a plînge ca un copil...

VASILE SAVEL.

FETIȚA POȘTARULUI

(după C. SPITTELER)

*O fetiță curățică suie
Sprintenă la deal pe cărăriuie.
Merge ea desculță tot așa,
Brațele duc poșta, cît de grea.
Colo stai, pe coasta cea de munte,
Așezatea 'n șir, trei stîni mărunte.
S'a oprit la cea dintîi cu frică,
Și, cu grije, scoate-o scrisorică.
Iat-o c'a sosit și la vecin.
Ia încet din traistă coșul plin.
Mai încolo, la a treia stîni
A ținut o telegramă 'n mîni,
Chiuie, sărînd într'un picior,
Și alerg' acasă într'un zbor,
Dă la poștă 'n seamă traista goală,
Și adoarme, ca la mama 'n poală.*

*Dar la munte 'n noaptea cea senină,
Până 'n zori veghiat-au la lumină.
În a treia stîni din cărare
N'auziai decît suspine-amare.
Cea din mijloc răsuna de joc,
Cea dintîi de cîntece cu foc.*

*Fa, fetiço, ochi făr' de prihană!
 Ce-ai vrăjit acolo în poiană?
 Cine-ar crede de mînuța ta
 Că tu porți blestem și vraje 'n ea?*

Trad. de I. CORBEA.

TORQUATO TASSO

— DE GOETHE —

ACTUL II. — SCENA I

Un salon

- PRINCESA. Pe ziua de-azi, amice, fii pe pace!
 Aș zice chiar să nu te temi de fel.
 Imi place-aici și n'aș voi să plec;
 Și ce-ar putea aiurea să m'atragă?...
 Dar, dacă totuși vrei să mă oprești,
 Atunci să faci aceasta prin frăție —
 Și viața mea va fi atunci ferice!
- TASSO. Arată-mi tot ce pot să fac, Princesă!
 Întreaga mea viață ți-e 'nchinată.
 Cînd eū voesc ades să-ți mulțumesc,
 Mă simt cuprins așa, de-o bucurie
 Cum nu e 'n lume alta mai curată;
 În tine doar găsii ceva divin.
 Căci zeii lumii nu-s la fel cu noi,
 Cum nu-i la fel cu soarta, judecata
 Și nici voința marilor savanți.
 Cînd val cu val în luptă se izbesc,
 Ei multe zvonuri lasă să le treacă,
 Ca unde nevăzute, la picioare;
 Ei nu aud furtuna care urlă
 Și 'n goana ei ne-aruncă la pămînt;
 Ei n'aud ruga noastră și ne lasă —
 Precum și noi lăsăm pe copilași —
 Văzduhu 'ntreg de plinset să 'l umplēm.
 Dar tu ades, întocmai ca un soare,
 Cu sfînta ta privire-ai mîngîiat
 Și-ai șters de lacrămî ochii mei, femee!
- PRINCESA. E drept c'aici tu ești primit cu drag
 Și ești amic cu orî și ce femee.
 Căci știi frumos în versuri să le cînți! —

Tu pururea știuși să zugrăvești
 Cu-atita farmec chipul de femeie!
 Și dac'a Armida ură ne inspiră —
 Frumusețea ei cu ea ne 'mprietinește.

TASSO. O singură femeie mă inspiră —
 Și ori-ce vers doar ei i-l datorez!
 Și nu-î chimer-aceea ce plutește
 Naintea mea, ca azi să strălucească
 În ochii mei și-apoi să fugă iarăși.
 Cu ochii mei văzu-i aici, Princesă,
 Modelul frumuseții și-al virtuții;
 Și scrisul meu prin el va dăinui:
 Tancred, iubind pe draga lui Clorindă,
 Și-apoi credinț' ascunsă a Herminei
 Și slava strălucită a Sofronei:
 Și nu-s așa, doar umbre trecătoare,
 Căci *sînt*, și deci vor fi în veci de veci!
 Și ce-ar putea mai mult să dăinuiască
 Și 'n tain-a sa putere să-și transmită,
 Ca vraja unei tainice iubiri
 Frumoasei poezii încredințată?

PRINCESA. Să-ți spun și eu o altă ușurință
 Cu care poezia ne surprinde?
 Ne-atrage 'ncet, și tragem cu urechia,
 Și tot ce spune par'că înțelegem;
 Și ce 'nțelegem, nu-î de osîndit —
 Și ast-fel ne supune poezia.

TASSO. Tu ceruri noi deschizi naintea mea...
 Sclipirea lor de nu mă va orbi,
 Eă văd venind măreț pe raze de-aur
 O nouă și eternă fericire!

PRINCESA. O Tasso, stai... în lumea ast-avem
 Cu dor aprins atîtea să cuprindem!
 Dar numai fiind extrem de cumpătați
 Putem ajunge-aproape de-alte lucruri.
 Așa se 'ntîmplă-amice, cu iubirea...
 Acum te las, să cugeți liniștit!

(Ese)

SCENA II.

Tasso (singur).

TASSO. Aă poți acuma ochii să-i deschizi?
 Și ai curaj în juru-ți să te uiți?

Ești singur iar. Au stilpii-aū auzit-o?
Ți-e teamă-acum de stilpi, tăcuții martori.
Naintea ta se 'nalț' un soare nou
Ce nu-î la fel cu cei de mai nainte,
Și-o altă viață 'ncepe pentru tine!
Zeița vine 'n jos spre muritor,
Și-l ia cu ea, în cer. O sferă nouă
Naintea mea acum se deschide!
Și ce 'mplinit e dorul meu acum!
Vișam mereu suprema fericire —
Și-acuma am mai mult de cît visam.
Născutul orb lumina zugrăvească-și
Cum vrea; dar cînd o altă zi i-apare,
E pentru el un simț necunoscut.
Cu pieptul sus și beat de bucurie,
Apuc acum pe-această cale nouă.
Tu-mî dai, precum și cerul și pămîntul
Ne varsă nouă daruri nesfîrșite,
Și ceri în schimb aceea ce-î firesc
Să ceri, cînd dai un dar așa de mare.
Așa... renunț, să știi și tu asemeni
Că-s demn să ai încredere în mine.
Dar ce făcuî vre-odat' de m'a ales?
Și ce să fac, căci nu sint demn. Ba ești:
Căci ea putu în tine a se 'ncrede.
Pe veci va fi 'nchinată fința mea
Privirei tale blînde, o Princesă!
Da, cere-mî tot ce vreî, căci sint al tău!
Departe 'n alte țări să mă trimeată
Să caut acolo gloria și munca;
Orî lira mea de aur să mi-o 'ntindă;
Să-mi ceară viața ei să i-o închin:
Eū sunt al ei, și ea să mă formeze!
Comori păstram în suflet pentru ea.
O dac' un Zeū bogat m'ar fi 'nzestrat...
Dar nici atunci eū n'aș fi fost în stare
Să-î spun în vorbe 'ntreaga mea iubire!
Ași vrea să am penelul unui pictor
Și cea mai dulce buză de poet
Din cîte-aū fost pe-acest pămînt vreodată.
De-acuma Tasso n'are să mai fugă
Și, trist, să umble singur prin pădure!
Căci nu mai este singur; e cu tine.
O, dacă cea mai grea din întreprinderi
Nainte mi-ar ieși primejdioasă!...

Cu-avînt eroic spre ea ași alerga
 Și chiar viața mea voios mi-ași da,
 Căci de-azi nainte-o-am din mîna ei;
 Mi-ași face-amici pe cei mai mari viteji,
 Să fac cu ei și ce-i cu neputință,
 La gestul său. Tu, om nerăbdător,
 De ce-ai rostit aceea ce simțea
 Și n'așteptași ca, demn de ființa ei,
 Să-i cazî, umil, prîncesei la picioare?
 Era dorința ta; era... dar, fie!
 Mai bine e un dar așa de mare
 Să-ți vie-așa curat și făr' de titlu,
 De cît să crezi că tu ai fi putut
 Să sperî la el. Privește bucuros!
 Naintea ta e-așa de mare zarea!
 Și 'n tainic viitor de strălucire
 Te chiamă iar voioasa tinerețe.
 O suflete, te umflă! Fericire,
 Ajută de-astădată-această plantă!
 Din ea atîtea ramuri se desfac,
 Se 'ntind la cer, de flori acoperite!
 S'aducă dar și ele odată roade.
 Și-o mîna scumpă 'n fine să 'mpletească
 Din floarea lor cununa cea de aur!

Trad. de C. F.

DIN VIAȚA PUBLICA

DEMOCRAȚIE PETIȚIONARA.

Să te ferească D-zeu de Romîn când se apucă și el de forme și papera-serie, că-î lasă și pe cei mai pedanți Nemți în urma lui. Vrei să plătești o taxă? Apoi lucrul nu-î așa simplu ca în Germania, în Austria, în Engllitera. Acolo te duci la biroul respectiv, plătești, primești o chitanță și-ți cauți de treabă. Pentrucă acolo toți oamenii au treburi și n'au vreme de pierdut. La noi e alt-fel. Te duci să plătești. Apoi nu se poate. «Faceți o cerere!»—îți zice funcționarul, dacă ai avut noroc să-l găsești la ghișeuul lui. Dar tu nu știaî că spre a plăti, trebuie să te rogî, printr'o petiție specială, ca Domnul funcționar «să bine-voiască» a lua în primire taxa ce ai de plată. Ast-fel nu-ți rămîne decît să te întorci acasă și să vii a doua zi. Mai ales că tu șezi în Popa-Nan, iar biroul e în Calea Griviței.

Dar în sfîrșit, a doua zi ai făcut iarăș drumul de o poștă și te prezenți cu petiția la funcționarul «democratic» pe care cetățeanul «suveran» trebuie să-l roage ca să primească o taxă cătră Stat sau vre-o depunere la Casa de

Economii. «Apoi nu se poate, Domnule. Petiția-i fără timbru. Trebuie să punei un timbru pe ea», — zice domnul funcționar închizînd fereastra. Așa, cetățene suverane, fuga după timbru! Dar nu-î nici o tutungerie în apropiere. Și timpul, *irreparabile tempus*, trece fără gînd și grije la tine, biet suveran la discreția democrației. Decî fuga, fuga. În fine, iacă o oală tricoloră, un «debit». Intri și ceri repede un timbru. «Nu mai sîntară, D-le. S'au isprăvitară. Pofțiți mine»... Ceasul 12. Biroul tot e închis. Du-te acasă, cetățene, și nu mai tot înjura. Doar și votul tău a contribuit la această practică organizație ca multe, multe dela Paris.

Ei, a treia zi te-ai învățat minte. Te duci la biroul din Calea Griviței mai tîrziu ca ieri și alaltăieri, căci de data asta ai pus timbru pe petiție. Intri. De geaba. «Domnule, nu pot primi taxa. Pe petiție trebuie timbru de 30 b. D-voastră n'ați pus decît unul de 10 b.» — și iarăși se închide geamul cel orb. Fuga, fuga, suverane cetățene, la «debitul» mai apropiat, doar azi o fi avînd timbre. Și are într'adevăr. Norocul tău. Dar fuga, fuga că se închide autoritatea, foarte «reacționară» la închis biroul, și foarte liberală la deschis.... Uf! «Fire-ar ale dracului de scări»—Haî? Gîfăi? Si mai stai să răsufli?— Foarte rău faci ce faci, suverane cetățene, căci iată-î pe domnii «funcționari» că au închis birourile și trec pe lîngă tine cu suveran dispreț pentru nădușeala ce curge șiroae după fruntea ta. Du-te în Popa Nan și vino mine cu petiția în regulă. Căci era de datoria ta «civică» să-ți fi cumpărat din vreme o condică de legi și s'o fi studiat întru sudorea frunții tale.

Cine n'a pățit asemenea încurcături și pierderi de vreme? Cine nu se revoltă ori de cite ori e nevoit să facă o petiție reglementară pentru lucruri ce nicăeri în lume nu reclamă o «petiție» afară de Franța și România? Vrei d. p. să prezinți un copil la examen particular? Petiție și timbru, Domnule, la direcția școlii anterioare ca să binevoiască a-ți da certificatul și actele copilului; petiție și timbru pentru achitarea taxei la percepție; petiție și timbru la Minister ca copilul să fie pus pe listă; petiție și timbru la școala examinatoare ca să-ți dea rezultatul examenului. Petiție și iar petiție! Ai cumva patru copii? Vai de capul tău! *Ai să faci 16, adică șai-spre-zece petiții de odată!* Ai să scrii de 16 ori: «Primiți, vă rog, Domnule..., funcționar, asigurarea deosebitei mele considerațiuni». Ceea ce nu-î adevărat de loc, căci tu nu cred să ai vre-o «deosebită considerație» pentru acest om care-ți răpește vremea și te șicanează într'un mod incalificabil ca și cînd i-ai cere lui său Statului oare cari favoruri excepționale! Birul fiind obligator, mi se pare că și examinarea e obligatoare, după cum tot învățămîntul e obligator. Ce rost aū aici petițiile? Doar ca să dovedească omnipotența birocrăției democratice, ca s'o scutească pe ea de lucru, silînd pe cetățeni să-î dea totul mură în gură, ca domnii funcționari să poată trage țigări și să stea la taifas în mai multă tihnă? N'ar fi oare timpul să se isprăvească odată cu acest aparat greoi și ridicol, importat și acesta fără nici un rost serios? Nu există mijloace mult mai simple și mult mai sigure de înregistrări, de control, precum și de incasare a birului din timbru?

TREI VÎRFURI DE CATARG...

Din valuri de argint răsar
 Și tremură pe unde,
 Trei vîrfuri de catarg
 Ce 'n larg
 Mîndria de tulpin'ascunde...
 Trei năvi pe lingă țarm
 Le ocolesc cu spaimă...
 Piloții lacrimile-și șterg
 Și sfinte rugă îngaimă.
 Nu sînt lumină în vîrfurile lor
 Și flamuri nu-s pe ele...
 Trei vîrfuri de catarg
 In larg
 Răsar ca trei nuele.
 Plutașii trec descoperiți...
 Și rare ori vislașii
 În șoapte grele-și spun oftînd,
 Povestea lor așa de tristă
 Povestea valului flămînd.

CONST. S. SPIRESCU.

BIBLIOGRAFIE

A ieșit de_supt_tipar n-rul 5 din Biblioteca «Minervei», cuprinzînd proza literară a lui Mihail Eminescu («Făt-Frumos din lacrimă», «Sărmanul Dionis», «La aniversară» și «Cezara»), cu textul restabilit după izvoare.

Într'o introducere, d. Ion Scurtu, prin grija căruia s'a tipărit această ediție critică, lămurește însemnătatea literară și biografică a povestirilor genialului nostru poet.

Cu prețul ei minim, de 30 bani, este cea mai ieftină ediție a povestirilor lui Eminescu.

* * *

Toți domniile autori și editori de cărți literare sau științifice sînt rugați a-și trimite operele, pentru recenzie, la adresa redacției: Bulevardul Academiei 3.

NOUTĂȚI LITERARE

apărute în Editura Institutului de Arte Grafice „MINERVA”. B-dul Academiei, 3. — Edgar Quinet, 4. — BUCUREȘTI

PIERRE LOTI
PESCAR DE ISLANDA

TRADUS DE
C. SANDU-ALDEA

Prețul Lei 1.50

IOAN ADAM
**CONSTANȚA
PITOREASCĂ**

CĂLĂUZĂ
DESCRIPTIVĂ CU ILUSTRĂȚII.

Prețul Lei 2.—

C. SANDU-ALDEA
Drum și Popas

EDIȚIA II-A

Prețul Lei 1.25

VASILE POP
Cum să iubim?

Nuvelă

Prețul Lei 1.50

T. MAIORESCU
CRITICE

VOL. I, II.

Prețul Lei 1.50

**Caleidoscopul
lui A. Mirea**

PUBLICAT DE

D. ANGHEL și St. O. IOSIF

M. EMINESCU

Poesii postume

EDIȚIE NOUĂ

AL. I. ODOBESCU

Opere complete

VOL. III.

Prețul Lei 1.50

LUDOVIC DAUȘ

ILUZII

ROMAN

Prețul Lei 1.50

CATON THEODORIAN

**SÂNGELE
SOLOVENILOR**

Prețul Lei 1.50

„MINERVA”

INSTITUT DE ARTE GRAFICE ȘI EDITURĂ
B-dul Academiei, 3. — Edgar Quinet, 4
BUCUREȘTI

A apărut :

BIBLIOTECA «MINERVEI» No. 2

Guvernatorul

NUVELA

DE

LEONID ANDREIEW

Tradusă de

C. SANDU-ALDEA

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PREȚUL 30 BANI

Biblioteca Minervei No. 3

Nuvele

DE

Leonid Andreiew

TRADUSE DE

C. Sandu-Aldea

Prețul 30 bani.

Biblioteca Minervei No. 4

Carmen

POVESTIRE

DE

Prosper Mérimée

TRADUSĂ DE

Radu Baltag

Prețul 30 bani.

De vânzare la toate librăriile